

בן חמישים לעבודה אם הוי גם לשירה

מבן ששים שנה ומעלה וגו' עבודת עבודה וגו'
(במדבר ד', מ"ז).

פירש רש"י: "עבודת עבודה, היא השיר במצולתיים וכנורות שהיא עבודה לעבודה אחרת".

בסוגיא דחולין כ"ד ע"א

(א) בחולין (כ"ד). אמרינו, יכול יהיו כהנים פסולין בשנים, והלא דין הוא מה לויים שאין מומין פסולין בהם שנים פוסלים בהם, כהנים שמומין פוסלין בהם אינו דין שיהיו שנים פוסלים בהם. ת"ל אשר ללוים, ולא אשר לכהנים.

קושיית הפורת יוסף

(ב) והנה יעו"י בהגהת פורת יוסף, שעמד בזה, היאך קס"ד לפסול כהנים בשנים, דהיינו לאחר חמישים שנה, והרי אהרן הכהן היה יותר מבן שמונים שנה כשנתכהן.

והנה כמו"כ קשה למ"ד משה רבינו כהן גדול היה כל מ' שנה שהיו במדבר, כדאיתא בזבחים (ק"א): וכמשנ"ת, והרי היה בן שמונים שנה כשהוציא את ישראל ממצרים.

ביאור ה"משך חכמה" פרשת בהעלותך

(ג) אמנם יע"י במשך חכמה (פ' בהעלותך, ד"ה יכול) שביאר בהך סוגיא, דהקס"ד לפוסלן היה בתקיעת חצוצרות. - וז"ל: "נראה דלא לעבודת הקרבנות אמר, דזה אינו ביחס אחד, רק על תקיעה בחצוצרות, דמצוה בבני אהרן כהנים ולא בעלי מומים, כדמפורש בספרי

ובירושלמי יומא פ"ק, ע"ז אמר דסד"א שיפסלו בשנים. ולפ"ז ל"ק מה שהקשו דאהרן ואלעזר כהנו בני שמנים שנה, דעל חצוצרות קאי". - והיינו דעבודת הלוים היה בשיר, ונפסלים בשנים, וזהו דקס"ד דתקיעת חצוצרות הוי ביחס לעבודת הלוים. דהוה קס"ד דכהנים בעבודה כע"ז, דהיינו תקיעת חצוצרות, יפסלו בשיר.

פלוגתא דרש"י והרמב"ן בפרשת בהעלותך

(ד) אך נפל מלתא ברברבא, דדעת רש"י דדוקא לענין עבודת כתף נפסלו הלוים בשנים, ולא לשירה. והרמב"ן פליג, וס"ל דפסול הלוים בשנים, הוי גם לשירה. יעויין בדבריהם בפ' בהעלותך (במדבר ח', כ"ה).

דברי ה"משך חכמה" כביאור שיטת רש"י

(ה) והנה המשך חכמה (פ' בהעלותך, ד"ה ולא) כתב בהאי עניינא, דמש"כ רש"י דאחר בן חמישים שנה כשר לשיר, היינו שירה בפה, אבל שירה בכלי פסול לאחר חמישים.

ראיית ה"משך חכמה" מרש"י כאן

והוכיח כן מפרש"י (כאן, בפרשת נשא), עה"פ: "מבן שלשים שנה ומעלה ועד בן חמישים שנה כל הבא לעבוד עבודה ועבודת משא באהל מועד". ופירש רש"י: "עבודת עבודה, היא השיר במצולתיים וכנורות שהיא עבודה לעבודה אחרת". הרי שלגבי מנין מבן שלשים עד בן חמישים פירש רש"י לשיר

"במצולתיים". והלא פרש"י בפ' בהעלותך שלא היה נפסל בשנים לשירה, וכמשנ"ת. אלא ודאי דזהו רק לענין שירה בפה, אבל שירה בכלי פסול לאחר חמישים.

דקדוק ה"משך חכמה" בפסוקים דדברי הימים

והוסיף המשך חכמה, דכן איתא להדיא בפסוקים, בדברי הימים (א' פרק כ"ג פסוק ג'). דכתיב: "ויספרו הלוים מבן שלשים שנה ומעלה ויהי מספרם לגלגלתם לגברים שלשים ושמנה אלף וגו'." (ובפסוק ה') וארבעת אלפים מהללים לה' בכלים אשר עשיתי להלל". הרי דנמנו גם המשוררים. [ומה"ט הקשה הרמב"ן על פרש"י]. אלא מכיון והיו אלו משוררים בכלי, לכן הוצרכו להיות מבן שלשים ומעלה. דבכה"ג יש פסול שנים. ע"ש במש"ח.

כהא דלא מייתינן פלוגתא דרש"י והרמב"ן

(ו) ולכאורה לפ"ז א"ש מה שלא הזכיר המשך חכמה בביאורו לסוגיא דחולין (כ"ד), לפלוגתא דרש"י ורמב"ן, דבכלי כו"ע מודו דכהנים דומיא דלוים, בכלי פסולים.

דוחה הדברים דלעיל

אמנם ז"א אלא רק למ"ד עיקר שירה בכלי, אבל למ"ד עיקר שירה בפה, א"א לומר כן. - והדרינן דתליא בקמאי הנ"ל.

חקרי משפט

עמותה לחקר המשפט היהודי
(ע"ר) מס' 580442473

לעמותה אישור מס הכנסה
לפי סעיף 46
לפקודת מס הכנסה.

משרד:

רח' הרב קוטלר 21 ב"ב,
טל/פקס: 03-5785091

דוא"ל:

chekermishpat@gmail.com

Chikrei Mishpat Institute

Office:

21 Harav Kotler St.
Bney Brak

Tel / fax: 03-5785091

מקום הבאת הקרבן

וביום השמיני יביא וגו' אל פתח אהל מועד (במדבר ו', י').

דברי הרמב"ם בפיהמ"ש
בהקדמתו לסדר קדשים

א) הרמב"ם בהקדמתו לסדר קדשים, כתב: "ואין מקריבין שום קרבן מהם אלא במקדש, באיזה מקום שיהיה המקדש. והואיל והודיענו רחמנא בתורה שהמקום הרמוז אליו הוא הר המוריה, אין רשות להקריב בכל הארץ זולתי בירושלים, ובמקום הרמוז בהר המוריה בלבד מכל ירושלים". עכ"ל.

ביאור ה"מקדש דוד" דברי
הרמב"ם פ"ו מביהב"ח ה"י

ב) ובספר מקדש דוד (סי' כ"ז סק"א) ביאר עפ"ז מש"כ הרמב"ם (פ"ו מביהב"ח ה"י) דב"ד שרצו להוסיף על ירושלים או על העזרה, דיש להם למשוך העזרה עד מקום שירצו מהר הבית, ולמשוך חומת ירושלים עד מקום שירצו. - והקשו אמאי לא ימשכו העזרה רק עד הר הבית ולא יותר. אלא הביאור עפמ"ש"כ בהקדמתו הנ"ל, כי מקום אשר יבחר הוא הר המוריה, ואין מקריבין שום קרבן חוץ להר המוריה.

והנה (בפ"ה מביהב"ח ה"א), כתב הרמב"ם בזה"ל: "הר הבית והוא הר המוריה היה ה' מאות אמה על ה' מאות אמה כו", עכ"ל. וא"כ אי אפשר להוסיף יותר מהר הבית, לפי שהוא הר המוריה ואין מקריבין שום קרבן חוץ להר המוריה, ולא מהני שם הקידוש, לפי שאינו

בכלל המקום אשר יבחר. ורק בהר המוריה עצמו היו יכולים לקדש כל מקום שירצו.

חילוק המקד"ד בין הבאת
בכורים ובין הקרבה

ג) והוסיף המקדש דוד, די"ל דדוקא לענין הקרבה הוא דבעינן קידוש, אבל לענין הבאת בכורים, שיהא קרינן ביה תביא בית ה' אלקיך, אין צריך קידוש. - וכיון דכל הר הבית בכלל המקום אשר יבחר, קרינן בו בית ה' אלקיך.

במתניתין פ"ק בכורים מ"ט

ד) וע"ש שכתב דעפ"ז אין להוכיח ממשנתינו (בכורים פ"ק מ"ט) "ומנין שהוא חייב באחריות עד שיביאם להר הבית שנאמר ראשית בכורי אדמתך תביא בית ה' אלקיך מלמד שהוא חייב באחריותן עד שיביאם להר הבית". ואע"ג דהר הבית הוא מחנה לוי, אין להוכיח מזה דמחנה לוי בכלל בית ה'. רק מכיון דכל הר הבית הוא בכלל מקום אשר יבחר, ואע"פ שקידשו ממנו בשיירי מנחה ובשיר, מה שקידשו, וטפי לא קידשו, אפ"ה זהו לענין הקרבה, אבל לענין הבאת ביכורים שפיר דמי. ע"ש במקד"ד.

מבאר דלענין הבאת קרבנות א"צ
להביאם דוקא למקום הקרבה

ה) ומעתה י"ל, דה"ה לענין הבאת קרבנות לביהמ"ק, דדינם הוא אליבא דר"ש להביאם עד הר הבית, וכמשנ"ת בפ' ויקרא (פרק א' פסוק ג'), ואע"פ שלא נתקדש המקום, י"ל דדוקא לענין הקרבה הוא דבעינן קידוש, אבל לענין עצם הבאת הקרבנות א"צ להביאם למקום הקרבה, אלא להביאם למקום אשר יבחר.

